

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

**Μελέτη Αξιολόγησης της Λειτουργίας των
Δομών Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας
στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και στο
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα”**

*Ράνια Οικονόμου, Προϊσταμένη ΕΥΣΕΚΤ
Δίκτυο Ελληνικής Εταιρείας Αξιολόγησης
Πέμπτη 9 Νοεμβρίου 2023*

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τι αξιολογείται (i)

Αντικείμενο του έργου αποτελεί η ενδιάμεση μελέτη αξιολόγησης της λειτουργίας του Δικτύου Δομών υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας και πολλαπλών διακρίσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, η οποία περιλαμβάνεται στους όρους των σχετικών προσκλήσεων των Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014 - 2020.

Ως εξεταζόμενη περίοδος ορίζεται το 3ετές χρονικό διάστημα από 1/12/2015 έως 31/12/2018. Στόχος της αξιολόγησης είναι η βελτίωση του παραγόμενου έργου.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τι αξιολογείται (ii)

Η ενδιάμεση μελέτη αξιολόγησης αφορά τις δομές υποστήριξης γυναικών:

- 61 Δομών Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας/Πολλαπλών Διακρίσεων (συνέχιση και αναβάθμιση)
 - 21 Ξενώνων Φιλοξενίας σε Τοπικό Επίπεδο
(19 Ξενώνες Φιλοξενίας επιμέρους Δήμων και 2 του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης),
 - 39 Συμβουλευτικών Κέντρων σε Περιφερειακό και Τοπικό Επίπεδο
(25 Συμβουλευτικά Κέντρα επιμέρους Δήμων και 14 Κέντρων της ΓΓΙΦ)
- και την Τηλεφωνική Γραμμή SOS 15900 η οποία είναι 24ωρης Υποστήριξης Πανελλαδικής Εμβέλειας.

Τα έργα συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) στο πλαίσιο του Προγράμματος “Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013” και των 13 ΠΕΠ.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στόχοι της Αξιολόγησης

Για τη συνολική αξιολόγηση των δράσεων του δικτύου, στόχος της οποίας αποτελεί η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τις ωφελούμενες, οι ειδικότεροι στόχοι όπως έχουν τεθεί είναι οι εξής:

- Η αξιολόγηση του σχεδιασμού των πράξεων στην προγραμματική περίοδο 2014-2020,
- Η αποτίμηση της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και του τρόπου λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών των δομών στις Περιφέρειες,
- Η ανίχνευση ενδεχόμενων αστοχιών, προβλημάτων και ελλείψεων αναφορικά με το νέο σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων,
- Η παροχή προτάσεων περί διορθωτικών κινήσεων εφόσον χρειάζεται ή προτάσεων βελτίωσης του τρόπου υλοποίησης των δράσεων αυτών ή αντίστοιχων στο μέλλον,
- Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των δράσεων ως προς τις ωφελούμενες γυναίκες,
 - Η αξιολόγηση των επιπτώσεων των παρεμβάσεων.

Συνάφεια και Καταλληλότητα

- Η παρέμβαση συμβάλλει στην επίτευξη των ειδικών στόχων των ΠΕΠ και του ΕΠ ΜΔΤ, ενώ βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με τις δράσεις του δικτύου δομών και τη στοχοθεσία των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
 - Συνολικά και σύμφωνα με το σχεδιασμό του δικτύου, έχουν επιλεγεί οι κατάλληλες κατηγορίες ωφελούμενων.
- Ωστόσο οι υπηρεσίες του δικτύου φαίνεται ότι δεν προσεγγίζουν επαρκώς ορισμένες ειδικές ομάδες πληθυσμού (π.χ. ROMA, ΑμεΑ, Θύματα Trafficking), σύμφωνα με τα χαμηλά ποσοστά ωφελούμενων στην βάση δεδομένων.
 - Οι ωφελούμενες του δικτύου παρουσιάζονται πλήρως ικανοποιημένες από τις παρεχόμενες υπηρεσίες πλην της νομικής στήριξης.
- Ωστόσο, προβληματισμοί εγείρονται όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών που θα λαμβάνουν υπόψη τα πολιτιστικά υπόβαθρα των επιμέρους κατηγοριών ωφελούμενων. Σε αυτή την κατεύθυνση προτείνεται ο εμπλουτισμός των μεθοδολογικών εργαλείων και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που παρέχονται στα στελέχη του δικτύου σε θέματα πολιτιστικής διάστασης της βίας.
 - Η εργασιακή συμβουλευτική φαίνεται ότι ενδιαφέρει την ομάδα στόχο. Συνεπώς η προώθηση στην απασχόληση αποτελεί πεδίο περαιτέρω ενίσχυσης των δράσεων του δικτύου.

Αποτελεσματικότητα (i)

- Μετά τη διεύρυνση, τα Συμβουλευτικά Κέντρα αποστιγματίστηκαν, ανοίγοντας το δρόμο σε περισσότερες γυναίκες, ενώ και οι παρεχόμενες υπηρεσίες αποτελούν παράγοντα προσέλκυσης του ωφελούμενου πληθυσμού.
- Το δίκτυο των δομών έχει επιτύχει τη διεύρυνση της ομάδας στόχου παρέχοντας υπηρεσίες σε ένα ευρύ φάσμα κατηγοριών ωφελούμενων.
- Ωστόσο οι υπηρεσίες του δικτύου φαίνεται ότι δεν προσεγγίζουν επαρκώς ορισμένες ειδικές ομάδες πληθυσμού (π.χ. ROMA, ΑμεΑ, Θύματα Trafficking), σύμφωνα με τα χαμηλά ποσοστά ωφελούμενων στην βάση δεδομένων.
- Οι δράσεις δημοσιότητας έχουν αρκετό αντίκτυπο αυξάνοντας την επισκεψιμότητα των γυναικών στις δομές και ως εκ τούτου διαφαίνονται ως αποτελεσματικές. Ωστόσο, φαίνεται ότι οι δράσεις δημοσιότητας εστιάζουν κυρίως στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας και σεξουαλικής παρενόχλησης. Προτείνεται οι δράσεις δημοσιότητας να κατευθύνονται και σε άλλες διαστάσεις της ισότητας των φύλων όπως οι πολλαπλές διακρίσεις, τα δικαιώματα και οι ίσες ευκαιρίες.

Αποτελεσματικότητα (ii)

- Η Γραμμή SOS 15900 λειτουργεί αποτελεσματικά, ωστόσο φαίνεται να μην έχει λειτουργήσει η διεύρυνση της ομάδας στόχου, καθώς αντιμετωπίζονται σχεδόν αποκλειστικά περιστατικά βίας· τα τηλεφωνήματα που αφορούν σε άλλες περιπτώσεις (άνεργες, προσφύγισσες, κλπ.) είναι ελάχιστα.
- Η Βάση Δεδομένων που λειτουργεί η ΕΕΤΑΑ κρίνεται σε μεγάλο βαθμό πρακτική και χρήσιμη από τα στελέχη του δικτύου των δομών, ωστόσο είναι απαραίτητο να υπάρξουν βελτιώσεις λειτουργικού κυρίως χαρακτήρα.
- Το επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών αξιολογείται θετικά και προκύπτει ότι οι δράσεις δικτύωσης είναι αποτελεσματικές.
 - Η διαδικασία Follow Up, όπως ανέδειξε και η μελέτη του σχετικού δείκτη πραγματοποιείται από όλες τις δομές.
- Αναφορικά με τα παιδιά, οι Ξενώνες διαφαίνονται ως κατάλληλοι για τη διαμονή τους και παρέχουν ένα ασφαλές περιβάλλον. Παρ' όλα αυτά διακρίνονται ελλείψεις σε σχέση με το επιστημονικό προσωπικό το οποίο αναλαμβάνει τη στήριξη των παιδιών.
 - Οι υπηρεσίες που παρέχονται στις ωφελούμενες λειτουργούν αποτελεσματικά και σύμφωνα με τις προδιαγραφές του κανονιστικού πλαισίου.

Αποδοτικότητα

- Το μοναδιαίο κόστος ανά ωφελούμενο άτομο είναι σημαντικά μικρότερο από την αντίστοιχη τιμή του προϋπολογισμού (839,07 ευρώ για τα Συμβουλευτικά Κέντρα και 6.619,07 ευρώ για τους Ξενώνες Φιλοξενίας).
 - Οι Ξενώνες Φιλοξενίας έχουν σαφώς μεγαλύτερο κόστος ανά ωφελούμενο από ότι τα Συμβουλευτικά Κέντρα. Στα Συμβουλευτικά Κέντρα το μοναδιαίο κόστος υπολογίζεται στα 131,21 ευρώ ανά πραγματοποιημένη συνεδρία και στους Ξενώνες Φιλοξενίας το μοναδιαίο κόστος υπολογίζεται στα 101 ευρώ ανά διανυκτέρευση.
- Γενικά η παρέμβαση ως προς τον διαθέσιμο προϋπολογισμό υλοποιείται ικανοποιητικά. Ο προϋπολογισμός είναι ικανός να ανταποκριθεί ρεαλιστικά στις ανάγκες υλοποίησης της παρέμβασης, δεδομένου ότι εκτιμάται ως υπέρ επαρκής για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων της παρέμβασης.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιπτώσεις (i)

- Η εργασιακή κατάσταση των ωφελούμενων αποτελεί σημαντική προσθήκη στην υπό μελέτη Προγραμματική Περίοδο, που παρότι οι επιπτώσεις της δεν είναι εμφανώς και άμεσα διακριτές, σε συνδυασμό με άλλες υπηρεσίες που παρέχονται κρίνεται ως βοηθητική για τις ωφελούμενες και την κοινωνική τους αποκατάσταση.
- Οι ωφελούμενες φαίνεται ότι ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για την εργασιακή συμβουλευτική και η προώθηση στην απασχόληση μπορεί να αποτελέσει ένα πεδίο περαιτέρω ενίσχυσης των δράσεων του δικτύου.
- Παρότι οι ωφελούμενες επιζητούν την εργασιακή συμβουλευτική, η οποία και τους παρέχεται από τις δομές, ωστόσο δε φαίνεται να αλλάζει ο τρόπος με τον οποίο προσεγγίζουν την εργασία. Σε αυτό το πλαίσιο, διαστάσεις της εργασιακής συμβουλευτικής που αφορούν στην διεκδίκηση από τις γυναίκες θέσεων μεγαλύτερης ευθύνης και υψηλότερων αμοιβών, προτείνεται να προωθούνται, αντίστοιχα, δράσεις για την εξισορρόπηση επαγγελματικής-οικογενειακής ζωής, μπορεί να συμβάλλουν περαιτέρω στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ωφελούμενων.

Επιπτώσεις (ii)

- Εκτίμηση της αξιολόγησης είναι ότι οι ωφελούμενες υποστηρίζονται στην πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας, ωστόσο δεν διαπιστώνονται αλλαγές σε θέματα που αφορούν την θέση της γυναίκας στην εργασία ή τη βελτίωση του επιπέδου των αμοιβών τους καθώς και σε θέματα εξισορρόπησης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.
- Ο σχεδιασμός του δικτύου είχε θετική επίπτωση στις ζωές των ωφελούμενων, βελτιώνοντας διαφορετικές διαστάσεις της ζωής τους.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προτάσεις Βελτίωσης (i)

- Διασφάλιση της βιωσιμότητας με αξιοποίηση των προβλεπόμενων αλλαγών του θεσμικού πλαισίου και των πολιτικών - νομοθετικών αλλαγών της περιόδου π.χ. του ν. 4604/2019.
- Εφαρμογή των διευρυμένων υπηρεσιών: σε όλες τις δομές του δικτύου και να ξεπεραστούν τα προβλήματα και οι καθυστερήσεις στη διαδικασία πρόσληψης προσωπικού.
- Πρόσθετες υπηρεσίες σε διαστάσεις: α) αναβάθμιση στην εργασία-καλύτερες θέσεις εργασίες-καλύτερες αμοιβές, β) εξισορρόπησης οικογενειακής-εργασιακής ζωής, γ) δικαιωμάτων στο χώρο εργασίας
- Διεύρυνση ωφελούμενου πληθυσμού: διερεύνηση της οπτικής του φύλου και η θεωρητική της επέκταση, αφενός για την αποτελεσματική υποστήριξη όλων των ομάδων (π.χ. υιοθέτηση κοινωνιολογικών και πολιτισμικών προσεγγίσεων για τις προσφύγισσες, μετανάστριες και Ρομά) και αφετέρου για την παροχή διευρυμένων υπηρεσιών στην κατεύθυνση μετατροπής του δικτύου σε ένα πλήρως συμπεριληπτικό δίκτυο, στο οποίο δεν θα δίδεται έμφαση μόνο στο ζήτημα της βίας, αλλά και σε ζητήματα όπως αυτό της απασχόλησης, της εκπαίδευσης κ.ο.κ.
- Εκπαίδευση/ επιμόρφωση στελεχών του δικτύου: πραγματοποίηση περισσότερων επιμορφωτικών προγραμμάτων σε θεματικές οι οποίες θα καλύπτουν τις νέες και διαρκώς ανακυπτόμενες κοινωνικές ανάγκες, όπως για παράδειγμα το προσφυγικό ή/και η εργασιακή συμβουλευτική με αξιοποίηση ψηφιακών μέσων σύγχρονης ή/και ασύγχρονης εκπαίδευσης, καθώς και βιωματικών μεθόδων και προσαρμοσμένων στις ανάγκες της κάθε περιφέρειας.
- Διεύρυνση των δραστηριοτήτων της Γραμμής ΣΟΣ 15900: αντιμετώπιση της υποστελέχωσης, ψυχολογική εποπτεία των στελεχών διερεύνηση δυνατότητα περισσότερων δράσεων, όπως π.χ. πραγματοποίηση συνεδρίας και ενημέρωση στελεχών για την πορεία της εκάστοτε ωφελούμενης στο δίκτυο μέσω της διαδικασίας follow up.

Προτάσεις Βελτίωσης (ii)

- **Λειτουργική αναβάθμιση της Ηλεκτρονικής Βάσης Δεδομένων:** η βελτίωση της λειτουργικότητας της βάσης μέσω της δημιουργίας περισσότερων πεδίων και κατατηγοριοποιήσεων (π.χ. δράσεις δικτύωσης και δράσεις ευαισθητοποίησης) και δημιουργία κοινού τρόπου καταγραφής των δεδομένων εντός του δικτύου και επιμόρφωση των στελεχών επ' αυτού.
- **Εγκαθίδρυση και αξιοποίηση της εσωτερικής αξιολόγησης της ΓΓΙΦ:** υλοποίηση και αξιοποίηση της δράσης αυτής προκειμένου οι δομές να παρέχουν υπηρεσίες σύμφωνα με τις ανάγκες των ωφελούμενων.
- **Ενίσχυση των δράσεων Δικτύωσης:** προτείνεται δικτύωση με εργοδοτικούς φορείς και η δημιουργία πρωτοκόλλων συνεργασίας με βάση την οπτική του φύλου (η οποία στο πλαίσιο αυτό διαφαίνεται ως η πιο κατάλληλη λόγω των ανισοτήτων στους χώρους εργασίας) και όχι την εστίαση στην κακοποίηση. Επιπλέον, προτείνεται η ενίσχυση της δικτύωσης μέσω και της υλοποίησης κοινών εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε επαγγελματίες υγείας (π.χ. μαίες, γυναικολόγους, πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες νοσοκομείων κλπ.).
- **Ενίσχυση των δράσεων Διάχυσης/ Ευαισθητοποίησης:** συνέχιση υλοποίησης στοχευμένων δράσεων σχετικά με τις πολλαπλές διακρίσεις, καθώς και δράσεις ευαισθητοποίησης σε φορείς όπως εισαγγελικές αρχές, αστυνομία κλπ., προκειμένου το προσωπικό τους να αναγνωρίζει σημάδια κακοποίησης. Επιπλέον προτείνεται η ανάπτυξη δράσεων διάχυσης και ευαισθητοποίησης αναφορικά με ζητήματα όπως η απασχόληση, τα δικαιώματα των γυναικών στους χώρους εργασίας, καθώς και η εναρμόνιση επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.
- **Παροχή ψυχολογικής εποπτείας στελεχών:** για την επίτευξη της παροχής αυτής προτείνεται η διακριτική μεταβολή της ψυχολογικής εποπτείας και η αντιμετώπιση των προβλημάτων εύρεσης εποπτών.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

espa.gr

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2021-2027
Βιώσιμη Ανάπτυξη για Όλους